

the Internet is Doing to our Brains (Atlantic Books, New York). 3. Proppen A, 2005, “Critical GPS: toward a new politics of location” *ACME: An International E-Journal of Critical Geographies* 4 (1) 131–144. 4. GeoNames [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.geonames.org/about.html> 5. Ushahidi [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.usahidi.com/>. 6. Опара В.М., Бузіна І.М., Хайнус Д.Д., Винограденко С.О., Коваленко Л.М. Теоретичні й методичні основи використання ГІС-технологій та створення електронних карт при проведенні землеустрою // Проблеми безперервної географічної освіти і картографії, (31), 2020 – С. 50-59. <http://doi.org/10.26565/2075-1893-2020-31-06>

УДК 504.05

Внукова Н. В., м. Харків, Україна

Ханейчук К. М., м. Харків, Україна

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ НЕБЕЗПЕКИ ПРИ ВПРОВАДЖЕННІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЯКА МАЄ ВПЛИВ НА ДОВКІЛЛЯ

Будь-яка діяльність людини, яка пов’язана з впливом на довкілля, регламентується законом України «Про оцінку впливу на довкілля» [1]. Він встановлює засади оцінки впливу на довкілля на всіх етапах впровадження господарської діяльності від прийняття рішення про таку діяльність до забезпечення екологічної безпеки та охорони довкілля. Закон чітко визначає

терміни від саме впливу на довкілля до наслідків, які відбуваються за результатами зміни всіх факторів, які визначають вплив на довкілля. Для об'єктивної оцінки такого впливу передбачені прозорі і чіткі процедури від підготовки звіту суб'єктом господарювання до проведення громадських слухань та аналізу уповноваженим органом інформації, наданої у звіті з оцінки впливу на довкілля з подальшим наданням мотивованого висновку з оцінки впливу на довкілля, що враховує результати аналізу.

Оцінка впливу на довкілля (далі ОВД) здійснюється фахівцями-екологами з урахуванням стану довкілля в місці, де планується провадити плановану діяльність, екологічних ризиків, потужності та видів сукупного впливу (прямого та опосередкованого) на довкілля, у тому числі з урахуванням впливу наявних об'єктів, планованої діяльності та об'єктів, щодо яких отримано рішення про провадження планованої діяльності або розглядається питання про прийняття таких рішень.

Деякі види господарської діяльності передбачають обов'язкову процедуру ОВД [2] на етапі ще до прийняття рішення про провадження планованої діяльності. Види планованої діяльності мають декілька категорій, в залежності від яких процедура ОВД є/не є обов'язковою.

До першої категорії видів планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля і підлягають оцінці впливу на довкілля, відноситься, в тому числі, «...будівництво аеропортів і аеродромів з основною злітно-посадковою смугою довжиною 2100 метрів і більше;

автомагістралей; автомобільних доріг загального користування державного та місцевого значення, що мають чотири чи більше смуги руху, або реконструкція та/або розширення наявних смуг руху до чотирьох і більше, за умови їхньої безперервної протяжності 10 кілометрів і більше; автомобільних доріг першої категорії, будівництво аеропортів та аеродромів з основною злітно-посадковою смугою довжиною до 2100 метрів; будівництво залізничних вокзалів, залізничних колій і споруд; будівництво перевантажувальних терміналів та обладнання для перевантаження різних видів транспорту, а також терміналів для різних видів транспорту...» тощо.

У процесі оцінки впливу на довкілля повинно бути забезпечено своєчасне інформування громадськості, а повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, а інша інформація -оприлюднена шляхом розміщення на офіційному веб-сайті в мережі Інтернет уповноваженого територіального /центрального органу із зазначенням дати офіційного оприлюднення документа. У виняткових випадках, якщо документація щодо планованої діяльності чи звіт з оцінки впливу на довкілля містять конфіденційну інформацію суб'єкта господарювання, така інформація відокремлюється, а решта інформації надається для ознайомлення громадськості, однак інформація, що стосується впливу на довкілля, у тому числі про кількісні та якісні показники викидів і скидів, фізичні та біологічні фактори впливу, використання природних ресурсів та поводження з відходами, є відкритою і доступ до неї не може бути обмежений.

Єдиний реєстр з оцінки впливу на довкілля створюється з використанням програмного забезпечення, яке забезпечує його сумісність і електронну інформаційну взаємодію у режимі реального часу з іншими електронними інформаційними системами та мережами, що становлять інформаційний ресурс держави, у тому числі містобудівним кадастром та його складовою частиною – Єдиною державною електронною системою у сфері будівництва.

У повідомленні про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля, наводиться інформація про: суб'єкт господарювання, плановану діяльність; місце провадження планованої діяльності, територіальні альтернативи; соціально-економічний вплив планованої діяльності; екологічні та інші обмеження планованої діяльності; сферу, джерела та види можливого впливу на довкілля; належність планованої діяльності до першої чи другої категорії видів діяльності та об'єктів; наявність підстав для здійснення оцінки транскордонного впливу на довкілля; планований обсяг досліджень та рівень деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля; передбачену процедуру оцінки впливу на довкілля та можливості для участі в ній громадськості.

Наступним і головним етапом в процедурі ОВД є «Звіт з оцінки впливу на довкілля», який Суб'єкт господарювання забезпечує і несе відповідальність за достовірність наведеної у звіті інформації згідно з законодавством. Звіт з оцінки впливу на довкілля включає: опис планованої діяльності, характеристик діяльності протягом виконання підготовчих і будівельних робіт

та провадження планованої діяльності, основних характеристик планованої діяльності, зокрема виробничих процесів та природних ресурсів, які планується використовувати; оцінку за видами та кількістю очікуваних відходів, викидів (скидів), забруднення води, повітря, ґрунту та надр, шумового, вібраційного, світлового, теплового та радіаційного забруднення, а також випромінення, які виникають у результаті виконання підготовчих і будівельних робіт та провадження планованої діяльності, основних причин обрання запропонованого варіанта з урахуванням екологічних наслідків; опис поточного стану довкілля (базовий сценарій) та опис його ймовірної зміни без здійснення планованої діяльності в межах того, наскільки природні зміни від базового сценарію можуть бути оцінені на основі доступної екологічної інформації та наукових знань; опис факторів довкілля, які ймовірно зазнають впливу з боку планованої діяльності та її альтернативних варіантів, у тому числі здоров'я населення, стан фауни, флори, біорізноманіття, землі (у тому числі вилучення земельних ділянок), ґрунтів, води, повітря, кліматичні фактори (у тому числі зміна клімату та викиди парникових газів), матеріальні об'єкти, включаючи архітектурну, археологічну та культурну спадщину, ландшафт, соціально-економічні умови та взаємозв'язки між цими факторами, частоти і невідворотності впливу (включаючи прямий і будь-який опосередкований, побічний, кумулятивний, транскордонний, короткостроковий, середньостроковий та довгостроковий, постійний і тимчасовий, позитивний і негативний вплив), зумовленого: виконанням підготовчих і будівельних робіт та

провадженням планованої діяльності, включаючи (за потреби) роботи з демонтажу після завершення такої діяльності; використанням у процесі провадження планованої діяльності природних ресурсів, здійсненням операцій у сфері поводження з відходами; ризиками для здоров'я людей, об'єктів культурної спадщини та довкілля, у тому числі через можливість виникнення надзвичайних ситуацій; кумулятивним впливом інших наявних об'єктів, планованої діяльності та об'єктів, щодо яких отримано рішення про провадження планованої діяльності, з урахуванням усіх існуючих екологічних проблем, пов'язаних з територіями, які мають особливе природоохоронне значення; впливом планованої діяльності на клімат, у тому числі характер і масштаби викидів парникових газів, та чутливістю діяльності до зміни клімату; технологією і речовинами, що використовуються; опис методів прогнозування, що використовувалися для оцінки впливів на довкілля, опис передбачених заходів, спрямованих на запобігання, відвернення, уникнення, зменшення, усунення значного негативного впливу на довкілля, у тому числі (за можливості) компенсаційних заходів; опис очікуваного значного негативного впливу діяльності на довкілля, визначення усіх труднощів (технічних недоліків, відсутності достатніх технічних засобів або знань), виявлених у процесі підготовки звіту з оцінки впливу на довкілля; стислий зміст програм моніторингу та контролю щодо впливу на довкілля під час провадження планованої діяльності, список посилань із зазначенням джерел, що використовуються для описів та оцінок, що містяться у звіті з оцінки впливу на довкілля.

Після процедури обговорення основних положень звіту уповноважений територіальний /центральный орган повинен оформити та надати Висновок з оцінки впливу на довкілля, який є обов'язковим для виконання і враховується при прийнятті рішення про провадження планованої діяльності та може бути підставою для відмови у видачі рішення про провадження планованої діяльності. Порушення процедури здійснення оцінки впливу на довкілля є підставою для скасування висновку з оцінки впливу на довкілля та рішення про провадження планованої діяльності в судовому порядку.

Література

1. Про оцінку впливу на довкілля від 23.05.2017 р. № 2059-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2017. Останні зміни від 20.08.2021 (№ 29, ст. 315).

2. Про затвердження Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля та Порядку ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля : Постанова Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 р. № 1026. Офіційний вісник України. 2017. Останні зміни від 04.08.2021 (777-2021-п).